

336. Regöly, Alsómajsapuszta

(Tolna megye) Kö

Majsa falu helyét Torma István már 1961-ben lokalizálta. Miklós Zsuzsa 2004-ben a levegőből fotózta a templomot, amelynek ekkor alaprajza és körítőfala is látszott, az épületre merőlegesen pedig egy másik, vélhetőleg annál későbbi épület is kirajzolódott.⁴⁰ 2008. április 15-én a Koppány menti dombhát tetején, poros felszínen, kb. 20×30 m-es területen rengeteg kő és főleg téglá, valamint embercsont formájában jelentkezett a templom helye. Három helyen falakra utaló, kiszántott habarcsos törmelék mutatkozott, egy helyütt szokatlanul nagyméretű, lapos téglákat is találtam. A faluhely a Koppánnyal párhuzamosan kb. 500 m hosszan fut.

K. NÉMETH ANDRÁS

337. Rinyakovácsi, Kenderföld

(Somogy megye) Kö

2008. február 28-án terepbejárást végzetünk a jelenlegi temetőben és környékén. A temető területén Gratianus császár érméje került elő, míg a jelenlegi település előzményeit a helyi hagyomány a temető környékén, a Kenderföld nevű határreszbe helyezi (Somogy Megye Földrajzi Nevei 549. old. 176/44.). A temető területén kisebb körülárokolt domb található, valószínűleg a templom helye. Ettől D-re sánc látható, de lehet, hogy ez nem régészeti jelenség. A temetőtől É-ra nagy kiterjedésű középkori települést lokalizáltunk. Sok kerámiatöredék mellett vasolvasztásra utaló olvadékot, állatcsontot találtunk. A lelőhely É-i részén egy árok futott, ettől É-ra kukorica volt, ezt nem jártuk be. A domborzati viszonyok alapján a lelőhely csak eddig az árokig tart. A temetőtől D-re, a településre vezető műúttól D-re a lelőhely folytatódik, szintén nagy területen található meg.

Munkatárs: Nyári Zsolt.

NÉMETH PÉTER GERGELY

338. Sajókaza, Papszer

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) Ő

A Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Múzeumi Igazgatóság 2008. július 7–8. között régészeti megfigyelést végzett a műemlék református templom K-i szomszédságában. A terület az egykori mezőváros központi magjába esik, jó adottságú, D-i kitettségű, emberi megtelepedésre alkalmas helyszín. A régi épület bontását követően kiszélték a tervezett épület alapját, két párhuzamos É-D-i és egy rövidebb K-Ny-i árkot. A régészeti megfigyelést ezen alapárkokban végez-

tük. Mindössze egy őskori kiégett oldalfalú gödröt találtunk.

Munkatársak: Gál-Mlakár Viktor, Nagy Zoltán ásatási technikusok.

SZÖRÉNYI GÁBOR ANDRÁS

339. Sajónémeti, Vár-hegy

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) Kk

A Vár-hegy (hrs.: 0104/6) a Sajó és a Hangony-patak találkozásánál, völgyelágazásban emelkedő markáns gerinc. A vár a gerincen sarkantyúállásban helyezkedik el, a gerinc három oldalra igen meredeken lejt, K-i irányban egy vékony nyúlvánnyal csatlakozik a nálánál magasabb, de szélesebb hegyháthoz. Jelenleg a vár rét-legelő; a remek kilátású várhegyről ma is teljesen be lehet látni a Sajó-Rima és a Hangony völgyét. Az erődítmény két egységből áll, egy nagyobb motte(?) típusú központi várhegyből, melyhez három háromszög alakú elővédmű tartozik, köztük ma is impozáns méretű sáncárokcal. A központi vármagtól 100 m-re Ny-ra egy kevésbé feltűnő, de hasonló alakú kerek elővédmű áll, erodált árokcal és sánccal. Az elővédmű feladata feltehetőleg a vár elől kitakart Ny-i meredek rész belátása volt.

2008. december 16-án és 22-én készítettük el a vár mikrodomborzati felmérését. Ennek során SOKKIA lézeres mérőállomással 737 mért pontot vettünk fel. Az objektumban összesen 11 941 m²-t mértünk fel – a markáns terepi elemekkel bíró vármag és elővédek területén átlagban 2×2 méterenként vettünk fel pontokat; a külső, váron kívüli terep felmérésénél ennél ritkábban. A mikrodomborzati elemek alapján egy 13–14. századra jellemző nemesi várral számolhatunk. Markáns méretei és formája (10 m-es meredek kiemelkedés) felteszik a kérdést, hogy nem egy mottéről van-e szó? A várat három oldalról őrző háromszög alakú elővédművek kuriózumnak számítanak, formájuk alapján gyanús, hogy későbbi, 15. századi rendszerek. Ugyancsak efelé mutat a Ny-i előretolt elővédmű, mely analógiák alapján (Zagyvafő) szintén 15. századi eredetű lehet.

A mikrogeodéziai felmérést követően, 2008 decemberében Bucsai Szabó László geofizikus vezetésével különböző módszerek felhasználásával elkészítette a vár geofizikai felmérését. Ennek során geoelektromos, talajradaros és talajmágneses vizsgálatokkal a teljes központi vármagot felmérték.

Munkatársak: Nagy Zoltán régésztechnikus, Luby Viktor és Simon József egyetemi hallgatók.

SZÖRÉNYI GÁBOR ANDRÁS

340. Sajószentpéter, Kápolnai út alja

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) Kk

A miskolci Herman Ottó Múzeum 2008 szeptember 3-án végezte a Sajószentpéterről Sajókápolnára vezető út DK-i oldalán, a jelenlegi legszélső utcával, a Baross Gábor úttal párhuzamosan elhelyezkedő telek

40 MIKLÓS Zs.: Légi régészeti kutatások 2004-ben. In: Régészeti kutatások Magyarországon – Archaeological Investigations in Hungary 2004. Budapest, 2005. 150.